

Hãy viết hận thù lên cát và khắc lòng biết ơn lên đá

Salmat và Aran lê từng bước mệt mỏi, nặng nề trên hoang mạc. Phía trước họ là gần hai mươi chú lạc đà lưng chất linh kinh đủ các loại hàng hóa, tiếng thở phè phè của bầy súc vật nghe mệt hơn cả tiếng bước chân.

Trưa, mặt trời gần đứng bóng. Sa mạc Tak-la-ma-kal như một chảo lửa khổng lồ. Nắng nung bỏng cát. Thảng hoặc, một ngọn gió khô rang lạc lõng lướt qua. Gió chưa kịp làm dịu giọt mồ hôi của kẻ lữ hành đã lẫn hút giữa biển cát mênh mông vô tận. Xa kia, chân trời xanh thẳm không một gợn mây. Viên chân trời ấy cũng mọc lên từ cát...

Salmat và Aran lê từng bước mệt mỏi, nặng nề trên hoang mạc. Phía trước họ là gần hai mươi chú lạc đà lưng chất linh kinh đủ các loại hàng hóa, tiếng thở phè phè của bầy súc vật nghe mệt hơn cả tiếng bước chân.

Chỉ còn hơn một ngày đường nữa là đôi bạn thương nhân sẽ hoàn tất một lộ trình dài. Quan trọng hơn, sau chuyến vượt đường xa này họ sẽ kiếm được một món lời cực lớn. Đi thêm mười lăm dặm về phía trước là đến ốc đảo Kuqa, nơi ấy họ sẽ nghỉ qua đêm. Đến sáng hôm sau là về tới Đất làng.

Salmat rảo nhanh bước chân về phía trước. Anh bắt kịp bầy súc vật thồ. Với tay gỡ túi nước bằng da dê treo lưng lạc bên sườn chú lạc đà đầu đàn, Salmat ngửa cổ uống từng ngụm lớn rồi quay lại, vừa tung túi nước về phía Aran vừa nói lớn:

– Cố lên bạn tôi! Ta cần đến Kuqa trước khi mặt trời tắt bóng.

Aran bắt lấy túi nước tu ừng ực, rồi mỉm cười nhìn bạn đồng hành bằng vẻ thân thiện.

Salmat lại nói tiếp:

– Đây Aran. Có lẽ chúng ta cũng nên tính trước khoản lời. Theo lệ cũ là chia đôi, mỗi bên năm phần. Nhưng lần này bầy gia súc chở hàng đều là của gia đình Salmat nên khoản lời sẽ chia: tôi sáu, anh bốn. Bạn thấy sao?

Đưa tay quạt ngang vệt mồ hôi đang chảy dài trên trán, đôi chân mày thoáng nhíu lại... ra chiều nghĩ ngợi, Aran nói:

– Salmat ạ, anh chia khoản lời vậy không phải là không có lý. Đúng là bày lạp đà thồ hàng đều của nhà Salmat, nhưng suốt lộ trình thì tiền ăn uống và trông giữ chúng đều do tôi chi trả. Và lại mẹ con lũ nhóc nhà Aran đang trông đợi tôi về chuyến này để cất một ngôi nhà mới. Nên chẳng ta sẽ chia: Tôi bốn rưỡi, anh năm rưỡi?...

Salmat thúc mạnh đàn lạp đà. Vết chân bày súc vật vẽ lên những đường ngoằn ngoèo chạy dài miên man trên triền cát bóng rẫy. Đôi ủng bằng da dê của người bộ hành lết thết đánh đu theo từng cái nhấc chân. Mặt trời vẫn chói chang, khắc nghiệt.

Aran nhắc lại bằng giọng lưỡng lự:

– Bốn rưỡi... và năm rưỡi... anh nghĩ thế nào?

Salmat thủng thẳng đáp:

– Này Aran, anh đã nghe câu chuyện này chưa: Có hai người thợ săn nọ kết thúc một ngày dài săn bắn với thành quả là một chú thỏ nâu và một chú quạ đen. Họ bắt đầu phân chia những thứ mà cả hai cùng săn được. Một trong hai kẻ đó nói:

“Một là tôi lấy thỏ nâu, anh lấy quạ. Hai là anh lấy quạ, tôi lấy thỏ nâu!”.

Anh thấy không: kẻ đưa ra lời đề nghị ấy, dù y có cố tình hoán đổi điều kiện thế nào thì vẫn lộ rõ lòng tham, muốn chiếm cho kỳ được chú thỏ nâu về mình và đẩy quạ đen cho bạn.

Dừng lại một lát, Salmat nói tiếp:

– Tôi thấy anh cũng giống kẻ đi săn nọ. Dù chia chác thế nào thì nhà Aran cũng muốn chiếm được phần lợi về mình.

Aran chau mày, nhướng mắt bực bội:

– Này nhà Salmat. Nếu anh không đồng tình với lời đề nghị mà tôi đưa ra thì cũng có thể chốt lại ngắn gọn bằng hai từ: ‘có’ hoặc ‘không’, thế cũng là quá đủ. Đâu khiến anh phải lên mặt dạy đời. Nhân đây tôi nói thêm cho anh biết, đồng tiền nó chỉ là phương tiện, nhưng chính cái cách nói chuyện vòng vo

móc mìa của anh mới khiến cho người nghe khó chịu... tôi đã phải chịu đựng điều đó quá lâu rồi!

– Salmat lập tức trả đũa:

Vâng. Tôi biết anh hiền lành. Anh ít nói. Nhưng tôi cũng nói thật, cái ngữ lầm lỳ mà sâu hun hút của nhà Aran ấy, nếu có bắt tay thỏa thuận với ai thì khi thỏa thuận xong rồi, chính người vừa bắt tay với anh có lẽ họ cũng cần kiểm tra lại xem trên tay mình có còn đủ năm ngón hay không nữa!

Aran lặng yên không nói. Chặng đường như dài thêm. Phía xa xa vài triền cát uốn lượn tựa những con mãng xà khổng lồ trườn mãi, trườn mãi về phía chân trời bất tận.

Còn năm dặm nữa là đến Kuqa, Hai người lữ hành dừng chân sốc lại hành lý và hàng hóa trên lưng lữ lạc đà. Salmat tiếp tục uống nước, còn Aran lặng lẽ viết lên trên cát dòng chữ:

‘Hôm nay, người bạn thân thiết nhất của tôi đã nói những lời khiến tôi không vừa ý’.

Xế chiều, hai thương nhân đặt chân đến miền ốc đảo. Kuqa yên bình tựa chốn thiên đàng. Mặt hồ trong leo lẻo, từng hàng từng dãy cọ nước khổng lồ nghiêng mình đu đưa trong nắng xế như mời như gọi.

Salmat vừa buộc xong bầy lạc đà dưới gốc ba cây cọ lớn. Gió thổi mát lành, phảng phất mùi thơm cây cỏ. Anh se sẽ dựa lưng vào gốc dừa kế bên, mở màng châm tẩu thuốc.

Phía bên kia Aran khoan khoái cởi phanh hàng cúc ngực, anh chàng chạy ào xuống mép hồ, vãi nước khắp lên đầu lên mặt. Nước mát lành đánh thức từng đường cơ thớ thịt, nước xoa dịu cả tâm hồn bỏng rát của kẻ lữ hành sau bao ngày lang thang giữa biển cát mênh mông và trùng trùng sa mạc.

Bóng râm rười rượi, gió tấp riu riu bờ mi khóe mắt, Salmat buông rơi chiếc tẩu nhỏ, chìm vào giấc ngủ êm đềm... chợt nghe đâu đây có tiếng vỗ nước ì oạp và tiếng ai đó gọi tên mình, những thanh âm chấp chới... Anh choàng tỉnh giấc nhìn ra phía giữa hồ. Chỉ thấy Aran đang vẫy vùng trong hoảng

loạn, đôi tay giơ lên nháo nhào, mái tóc xoăn chồi lên hụp xuống tựa hồ đang giã chà trên nước.

Nhanh như tên bắn, Salmat lao xuống hồ, bơi thoăn thoắt về phía bạn. Sải tay dài lấp loáng dưới nắng chiều tóe tung bọt nước.

Salmat đã kịp túm lấy tóc của người bạn đồng hành trước khi anh ta từ từ chìm xuống! Cũng thật khó khăn mới dìu được Aran vào bờ.

Cả hai cùng mệt lử. Kiệt sức.

Tối đó, họ đốt bếp lửa ngay bên lều trại. Bữa ăn cuối ngày có thịt cừu, bánh nướng, và rượu sữa dê. Đôi bạn lại trở nên thân thiện, vui vẻ hơn bao giờ hết.

Cơm xong. Aran lặng lẽ cầm cây đuốc dầu cọ tiến về phía tảng đá nơi mép hồ. Anh cặm cụi dùng dao khắc lên đó một hàng chữ lớn:

‘Hôm nay, Salmat: người bạn tốt nhất của tôi đã cứu sống tôi.’

Sáng sớm hôm sau, hai người lại lên đường. Salmat ngượng ngùng hỏi:

– Này Aran! Tại sao khi tôi làm anh buồn, anh lại viết lên cát. Còn tối hôm qua, anh đã khắc tên tôi lên đá?

Aran mỉm cười, nhìn bạn bằng ánh mắt trù mến và biết ơn, nói:

– Bạn thân mến của tôi: Khi ai đó làm chúng ta đau đớn, chúng ta hãy viết điều đó lên cát để những cơn gió cuốn đi. Nhưng khi ai đó đối đãi với ta bằng lòng thiện lương, sự chân thành, và dung nhân... thì hãy khắc ghi những điều này lên đá, để thời gian cũng không thể xóa nhòa.

Salmat bảo:

– Aran ạ. Tôi chẳng dám mong anh sẽ khắc tên tôi hoài lên đá. Nhưng tôi nghĩ lại rồi, tiền lời của chuyến đi này ta sẽ chia đều: năm – năm. Mẹ con nhà Aran chắc sẽ rất vui khi có được ngôi nhà mới. Còn gia đình Salmat sẽ mua thêm một bầy lạc đà chuyên chở. Hi vọng chuyến hàng sau chúng ta lại càng thu bội.

Đôi bạn cùng cười vang. Bầy súc vật cũng rung bấu mừng vui cuống quýt, chúng dường như đã cảm nhận được khung cảnh thân thuộc của dẻo Đất làng từ triền xa tím tắp!

Phía sau, muôn vạn dấu chân lạc đà tròn tròn vẽ thành một đường ngoằn ngoèo tựa hồ rải hoa trên cát.

Hừng đông bừng sáng cả chân trời.